

so povsem vojaško urejeno in imajo za cilj na eni strani telesno vzgojo, na drugi strani pa najstrožje militaristično in panromansko vzgojo. Sredstva za doseg tega cilja so jim fašistovski krog, pohodi, parade, boben, napihanje in samohvala. Dijaštvo in ob posebnih svečanih prilikah celo dijakinjam dajejo tudi puško v roke. Vsako nedeljo od 9. do 12. ure se zberejo po vseh mestih avangardisti in balile, pa korakajo v četah in z bobni po mestu. Tako vzgaja fašizem v jake. V kakšnih barvah se slika mladini fašizem in vsi njegovi bogovi, katerih oče je »Il Duce«. O njem je kar kopica resnic in zapovedi. »Mussolini se nikoli ne moti!« »Pripravljen moraš biti vsak hip, da preliješ svojo kri za Mussolinija!« itd. so resnice, ki jih mladina prebira na posebnih tablicah, visočih v šolskih in balilskih sobah.

V takih vzgojnih prilikah raste naša slovenska deca v Primorju. Dolžnost slovenskega učiteljstva je, da ji sledi s proučavanjem vzgojnih razmer tudi na tej njeni križi žvi poti.

Splošne vesti.

ODDAJA UPRAVITELJSKIH MEST BREZ RAZPISA.

Listi so poročali, da sta imenovana za šolska upravitelja Julij Slapšak na IV. deško osnovno šolo v Ljubljani in Venčec slav Skebe na osnovno šolo v Novem mestu, dasi niti upraviteljsko mesto v Ljubljani, niti ono v Novem mestu ni bilo razpisano. Učiteljstvo mora odločno obsoditi prakso, da se ukine razpisovanje upraviteljskih mest na tako velikih šolah, kakor sta omenjeni. Nameščanje po čl. 71. na taka mesta je krivica za one, ki bi prosili na ti mesti, ako bi bili razpisani. Obsodba pa ne pade samo na prosvetno upravo, temveč tudi na vse tovariše, ki se poslužujejo takih prilik. Ob tej priliki moramo tudi ugotoviti neenakost postopanje s strani prosvetne uprave, ki je preterala starejši prošilce, češ, da so itak že blizu pokoja (Zalog), medtem ko sedaj postopa drugače. Povdarjamo: upraviteljska mesta bi morala biti razpisana ter oddana po razpisu, ne pa po čl. 71. In najsi bi dobila ti mesti ista prošilca bi bila mirna Bosna, tako pa moramo ti mesti smatrati kot nepravilno oddani.

— Višek demagogije. »Domoljub« in »Slovenec« sta pričela ostro borbo v masah naroda proti projektu osnovnošolskega zakona, ki je bil predložen Narodni skupščini od vlade, kateri načeljuje njihov pristaš. Ne reki bi ničesar, da ne vpletata oba lista tudi učiteljstva v to borbo in hujškata proti šoli in učiteljstvu, kar ni že več lepo, ampak že ogabno. Značilno je, da sta se oba lista vpleta v borbo le zaradi veronauka in zaradi datjav s strani občin, medtem ko se drugih važnih problemov osnovnošolske zakonodaje le malo dotakneta. Lahko je ljudstvo hujškati, težje pa je ga pripravljati za nujne potrebe v šolstvu, ki se jih seveda brez žrtev ne da izvesti. Spominjamo se poslanec v Primorju še pod Avstrijo, ki so na vsakem shodu podučevali ljudstvo v šolskih vprašanjih ter ga navduševali za napredek šolstva ne pa hujškali ljudstvo proti šoli in učiteljstvu zgolj iz demagoških ozirov. »Kranjska šolska politika« je bila ogabna in je ogabna!

— Seja širjega sosveta. Opozarjamo ponovno, da bo seja širjega sosveta dne 8. decembra t. l. v šolskem poslopiju na Zidanem mostu. Začetek ob 9-30. Zaradi važnosti dnevnega reda pričakujemo polnoštevilne udeležbe.

— Seja poverjenikov UJU. Izvršni odbor UJU v Beogradu je na svoji seji dne 17. novembra t. l. odločil, da se bo vršila 1. seja poverjenikov v letošnjem letu dne 16. in 17. decembra v Vinkovcih. Dnevni red: 1. Poročila poverjenikov o dosedanjem svojem delu. 2. Poročilo izvršnega odbora o poslovanju za Izvršni in Glavni odbor. 3. Razgovor o razstavi na letošnji učiteljski skupščini. 4. Referat o činovniškem savezu in včlanjenju UJU v njem. 5. Vprašanje o ureditvi našega udruženja. 6. Vprašanje o naših odnosih napram mednarodni federaciji učiteljskih društev v Parizu.

— Proti volonterjem. Učiteljsko društvo za mesto Maribor in bližnjo okolico poziva poverjeničstvo UJU v Ljubljani, da sporazumno s centralo UJU v Beogradu zavzame stališče proti sprejemanju volonterjev k poučevanju na osnovnih šolah v Sloveniji, ker smatra volonterstvo iz načelnih razlogov kot poniževalno, za učiteljski naraščaj demoralizirajoče in šolstvu oziroma narodu škodljivo. Vlada naj se naprosi, da pravočasno preskrbi kredite, da bo mogoče učiteljske abituriente (tke) po potrebi sprejeti v državno službo.

— Učitelji in Glavni Prosvetni Svet. Pod tem naslovom prinaša »Narodna Prosveta« sledečo notico: Učitelji, člani glavnega prosvetnega sveta gg. Vuksanović, Rabrenović, Stanković in Petković so podali kolektivno ostavko na članstvo v glavnem prosvetnem svetu. — Ostavko so motivirali s tem, ker se glavni prosvetni svet namenoma izogiblje prisotnosti učiteljev članov. Dasiravno je res, da so učitelji le izredni člani glavnega prosvetnega sveta, in da je njihovo prisotnostvanje samo perijodično, vendar bi se na podlagi moralnih pravic pričakovalo več koncilijantnosti napram učiteljem članom glavnega prosvetnega sveta in več razumevanja za bistvo problema celokupnega šolstva, ki mora vendar predstavljati nekako kontinuiteto. — Končno, če bi kdaj sploh bilo ali mogoče ali primerno, delno tretiranje vprašanja šolstva (osnovno, srednje in visoko) tedaj bi se tudi v tem slučaju ne moglo opravičiti odsotnost učiteljev članov, ki imajo koncem koncev

vsaj toliko, ako ne več, razumevanja za srednje in najvišje šolstvo, kot profesorji za osnovno.

— III. diskusijski sestanek Pedagoške centrale se je vršil dne 28. novembra na deški meščanski šoli v Mariboru. Tovariš Vranec je poročal o hospitacijah na poizkusnih šolah v Leipzigu in Dresdenu. Podal je obravnavane delovne enote z vsemi veselimi razrednimi debatami učencev ter prikazal omenjene poizkusne šole kot torišča polna veselja in solnca. Udeleženci — bilo jih je 52 — so sledili njegovim izvajanjem z izrednim zanimanjem. Prihodnjič nadaljuje o hospitacijah na »dunajskih novih šolah«. — Predavanja se vrše redno vsako drugo in četrto sredo v mesecu.

— Boj slabemu čitju. Prosvetni oddelek ljubljanske oblasti je izdal na ravnateljsva srednjih in meščanskih šol sledečo okrožnico, ki pa je radi svoje aktualnosti važna tudi za osnovnošolsko učiteljstvo, ker segajo tudi osnovnošolski otroci že po najnovejših »šundromunih«; zato prinašamo okrožnico v celoti: Ravnateljsva naj opozore učiteljstvo, da so se v zadnjem času zelo razširili med ljudstvom romani najnižje vrste (Giuseppe Mussolini in drugi), ki jih neka zagrebška založba izdaja v slovenskem jeziku v sešitkih za ceno 1 Din in razpečava predvsem po trafikah, kajti prigodili so se celo slučajni, da so učenci kupovali in prinašali te sešitke v šolo. Dolžni smo, da obvarujemo mladino pred zlimi posledicami čitanja tega šunda in da navajamo mladino na čitanje dobrih knjig. Za zadnje naj zlasti skrb razredniki in varuhi šolskih knjižnic.

— Pojasnilo. Pripombo g. a urednika »II. delu mojega članka v zadnjem »Učit. Tov.« je treba tako razumeti, da se g. urednik ne strinja z baje preostim tonom članka, da pa ni nameraval namigavati na kako drugo odgovornost oziroma vzbujati pozornosti nanjo. Tako mi je svojo pripombo pojasnil g. urednik sam. Ni brez vzroka, da želimo to posebej konstatirati. — L. Vazzaz.

— Pojasnilo. Opozorjen na dejstvo, da se predzadnji odstavek mojega članka v 15. številki »Učit. Tov.« tolmači kot izpad proti ljubljanskemu in mariborskemu prosvetnemu oddelku, češ, da sta uradno ali kakorkoli delovala proti temu, da bi absolventi višjega tečaja v. p. š. bili nameščeni na učiteljskih, moram na tem mestu izjaviti, da je ta razlaga omenjenega članka napačna. Ugotavljam, da sta oba prosvetna oddelka postopala strogo po zakonitih določilih in zaposlila imenovane absolvente, čim je zanje bilo mesta — kar dokazujejo slučajni Čopič, Klupčič, Tomšič in Zupevc. — Milko Jeglič.

— Poročila sta se tovariš Janez Grum in tovarišica Andreja Skuljeva. Bilo srečno!

— Uredništvu »Učiteljskega Tovariša« Ljubljana. Prosim za objavo sledečega popravka v prihodnjem »Učit. Tovarišu«. V poročilu občenega zbora kamniškega učiteljskega društva, ki se je vršil dne 27. oktobra t. l., sta objavljena med drugim tudi sklepa glede Jugoslovanske Matice in PRK. Tem potom konstatiramo, da se je v poročilo vrinila ne ljuba pomota, ker se o Jugoslovanski Matici in PRK ni izvršil nikak sklep, marveč se je o tem vršil le interni razgovor. — Domžale, dne 29. novembra 1928. — Arrigler Ant., t. č. predsednik. T. Petrovec, bivši predsednik. Ivo Hrovat, bivši tajnik. — Opomba uredništva: Uredništvo je priobčilo društveno poročilo kamniškega učiteljskega društva neizpremenjeno, kakor ga je prejelo v rokopisu.

— Umetniška Matica sporoča svojim članom, da bo razposlala grafike za leto 1928. okoli Božiča. Da pa ne bo neprilik, vljudno opozarja zamudnike, da poravnajo članarino vsaj do 20. decembra. Vsak član, ki je poravnal članarino, prejme letos dve grafiki, in sicer portret I. Cankarja v eni barvi ter Pokrajino v štirih barvah. Ker pa članstvo stalno narašča, je sklenilo vodstvo U. M. izdajati za člane prihodnje leto tudi umetniške almanah. Poleg originalnih grafik bodo torej prejimali člani tudi almanah s številnimi reprodukcijami del naših mojstrov. In vse to za letnih samo 24 Din. Prijavite se na naslov: Umetniška Matica v Ljubljani, Dunajska cesta 35.

— Za učiteljsko knjižnico ali za komplekacijo iste imam napredaj: »Učiteljski Tovariš«, vezane letnike 1861.—1874. »Popotnik«, vez. l. 1890.—1905. nevez. letnike, komplet. 1906.—1921. »Pedagoški letnik« 1889. 1891. 2. 1901. 1902. 1905. 1906. — (Ped. letopis. Ped. zbornik). »Drobtinice« 1859/60. 1861. do 1866; »Šolski prijatelj« (A. Einspieler) l. 1852. »Methodenbuch oder Anleitung zur zweckmäßigen Führung des Lehramtes für Lehrer in Trivial- u. Hauptschulen (1848.); »Pädagogische Zeitschrift«, Graz, vezane letnike 1872.—1896.

— Maturantije in maturanti ljubljanskega učiteljskega društva iz leta 1913. proslave svojo 15-letnico dne 8. decembra v Ljubljani. Sestanek ob 4. uri popoldne v salonu gostilne »Cinkole« (Lavter). Kopitarjeva ulica; udeležite se ga vsi prizadeti!

— Šoštanj. V soboto, dne 15. t. m. se vrši v Šoštanju v dvorani Sokolskega doma sestanek sedanjih in vseh bivših tovarišev in tovarišic šoštanjskega okraja. To zadevna vabila so se že poedincem, ki službujejo kje drugje, razposlala. Ker je pa mogoče, da za katerega ne vemo, velja to kot splošno vabilo in pričakujemo veselega večera, kjer bomo obudili stare spomine! Radi stanovanja itd. se naj vsak udeleženec pravočasno prijavi šolskemu upravitelju v Šoštanju!

— Novi potni in selilni stroški. Finančni odbor je na seji 14. t. m. sprejel uredbo o novih potninah. Čim bo uredba sprejeta tudi v skupščini ter bo objavljena, bo menda mar-

siko — razočaran. Čujemo, da so na eni strani dali, na drugi — pa vzeli. Na zeleno vejico velika večina ne zleze nikdar, to je kakor pribito. Nekateri trdijo, da se dnevnice v prvi kategoriji podvoje, v II/I se povešajo na 110 Din, za to pa ima II. kategorija od 1. do 3. skupine pravico do samo II. reda železniške vožnje, vsi ostali pa do III. razreda. Selilne stroške bodo pavšalirali. Kakšni proceuri bodo s tem odprta vrata? Do sedaj so veljale povišane dnevnice 30 dni, sedaj pa samo za 15 dni itd. Kratko in malo, nam se zdi, da bodo imeli od nove uredbe korist samo tisti, ki so imeli že dosedaj največkrat priliko, da so si izbijali s komisijami kakšen priboljšek. (»Naš Glase«).

Oblike kemično čisti barva, plisira in lika tovarna Jos. Reich.

— Ali ste že naročili »Ročni katalog« za šolsko leto 1928./29., ki vsebuje vse najnovejšje odredbe in navodila in stane le 16 Din. — Požurite se z naročili, dokler traja zaloga.

Mladina mora biti bistre glave in vedrega duha. Prava kava mladino slabi. Kuhajte ji zato rđjši vsak dan ZIKO.

Duh vremena doveje je sa sobom, da se za pranje danes ne treba upotrebljavati ništa drugo nego Radion. Tehničke Visoke Škole istraživale u Radion i ustanovile, da je potpuno neškodljivo za rublje i da je dovoljno ¼ sata u rastopini Radiona kuhati, pa je potpuno čisto.

Za damske plašče

pliš, velour, kasha v najnovijih vzorcih nudi po nizki ceni

JOSIP ŠLIBAR * LJUBLJANA

Stari trg 21 (poleg Zalaznika).

Osebne zadeve.

—i Imenovanja. S kraljevim ukazom so postavljeni (premeščeni učitelji in šolski upravitelji): Na Uncu Andrej Kemec, pri Sv. Benediktu v Slov. goricah Anton Baša, na Humu pri Ptuj Vadrjal, pri Sv. Bolfenku na Kogu Ciril Kafol, na Muti Justina Saša, v Kojsčici pri Litiji Teodor Kancler, na Jesenicah Josip Vider, v Mokronogu Roza Mejak, v Hrušici pri Ljubljani Marija Kovič, v Vavti vasi Pelagija Bakar-Kampiut, v Rasdečah pri Zidanem mostu Elizabeta Zupančič, v St. Vidu nad Ljubljano Maks Jovan, v Križah pri Trzihu Aleksander Jeločnik, na deški ljudski šoli v Kranju Andrej Rojc (ostane v pisarni okrajnega nadzornika), v Mariboru na I. ljudski deški šoli Anton Rijavec in Aleksander Koprive (ki bo poučeval na tamkajšnji vladnici).

Obrambni vestnik.

Odprta prošnja velespoštovanemu gospodu predsedniku vlade dr. Antonu Korošcu v Beogradu.

Velespoštovani gospod predsednik!

Spomnili se boste gotovo še na mojo mlenkost iz dobe deklaracijskega gibanja na Koroškem. Spoznali ste me osebno na raznih sestankih v Celovcu in tudi na zgodovinsko pomembnem taboru v St. Janžu pri Dravogradu pomladi 1918. Pisal je o njem tedaj tudi »Slovenec«. Vi veste, da sem zastavil ob tej priliki svoje življenje za ideale, ki so bili skupni ideali vseh poštenih Slovencev. Priznati moram, da to ni bilo ne prvič in tudi ne zadnjič, kar sem storil tedaj. Vsikdar je bila moja eksistenca, imetje in življenje za take namene na razpolago.

Gospod predsednik! Podla gonja se je uprizorila proti moji osebi v Prevaljah, torej v srezu, v katerem sem krvavel za našo svobodo. Ta gonja traja, odkar je Vaša stranka v konjunkturi. Ne dolžim je, a smelo trdim, da se položaj Vaše stranke v mojem slučaju izrablja v podle namene.

Skromno prošnje si dovoljujem, da se me zaslži preko lokalne uprave po Vašem osebnem odposlanstvu! Četudi sem socialist po nazerih slej ko prej, vendar odtehta moje izvršeno delo med narodom to predrznost, da se obračam tem potom naravnost do Vas velespoštovani gospod predsednik.

Prevalje, 1. decembra 1928.

Z najodličnejšim spoštovanjem beleži

Karel Doberšek,

šolski upravitelj v Prevaljah.

Damam z dežele je posebno priporočljivo trajno kodranje in vodna ondulacija. Separirani oddelek za specialno barvanje las v vseh niansah, kakor tudi za izvrševanje vseh lasnih del se priporoča

M. Podkrajšek frizer za dame in gospode, Ljubljana Sv. Petra cesta 12.

Zimska oblačila

kupite najceneje v priznani solidni krojaški tvrdki

Jos. Rojina, Ljubljana

Sigurnim odjemalcem, plačilne olajšave!

Kronika.

—kr. Kaj je z izplačilom razlik? »Jutro« in »Slov. Narod« sta priobčila, da obsega naslog min. fin. sledeče podatke: 1. Vrste vseh neporavnanih državnih obvez pred osvobodjenjem in ujedinenjem (I. XII. 1918) torej od predvojne in medvojne. Itd. 2. Vsote neporavnanih osebnih prejemkov državnih uradnikov in uslužbencev, upokojeencev in upokojenk, invalidov, oseb, ki prejemajo vzdrževalnino ali narodno priznalnino itd. ono, ne uzmajuču ovde u obzir dužne razlike pri nadležnosti prevedenim državnim uslužbenicima po zakonu od 31. VII. 1923. a za vreme od 1. oktobra 1923. g. do 1. maja 1924. godine. 3. Vsoto ostalih neporavnanih dolgov državnim uslužbencem, priznanih potnih računov, zakonskih dodatkov ali honorarjev in ostalih obvez materialnega značaja, kolikor jih je še. Itd. Ministrstva so pozvana, da predložijo gornje podatke generalni direkciji državnega računovodstva (odsek za izvršitev proračuna) do 1. decembra 1928. Tako je torej z izplačilom razlik državnim uradnikom iz švedskega posojila, o čemer se je »Slovenec« tako širokoustil. Dolgovi, ki so jih državni uradniki storili v nadi, da jim bodo te razlike kdaj vendarle povrnjene, postajajo na ta način definitivni. Pa čujmo raje »Slovenec«vega poročevalca (Slovenec« štev. 253.): »Kakor je izvedel vaš dopisnik, se bodo s tem zneskom pokrili vsi dosedanjí višeci dolgovi, ko bo posojilo realizirano, med njimi tudi zaostanki razlik in plač državnih uradnikov. S tem bo državno uradništvo prišlo prvokrat, odkar obstoja ta zahteva, do vseh svojih zakonitih sprejemkov, tudi za ostalih.« — »Slovenec« odgovarja na to sledeče: Razlike bodo izplačane. Beograd, 23. nov. (Tel. Slov.) V Beogradu ni demagogija slovenskega časopisja glede izplačila uradniških razlik napravila nobenega vtisa. Kdor pozna zakon o švedskem posojilu, mu je jasno, da so izplačila razdeljena v tri oddelke. Prvi obrok 7.000.000, drugi 7.000.000, tretji 8.000.000 dolarjev. Ker je na vrsti prva tranša, je za to tranšo finančni minister odobril, naj se dolgujoče razlike predložijo in so v tej prvi okrožnici navedene razlike, ki pridejo sedaj pri prvi tranši v poštev. Demagogi »Jutra« in »Slovenskega Naroda« vedoma ne računajo s tem, da imamo še dve tranši, katerima se bodo poplačale ostale razlike, oziroma ostanki ostalih višecih državnih dolgov. Pooblaščen smo, da izjavimo, da se bodo s švedskim posojilom izplačale vse uradniške razlike, kakor tudi izražamo mnenje beograjskih politikov, da s takimi listi, ki na tak način demagogirajo, ni mogoče diskusija. (To poročilo našega beograjskega dopisnika v celoti potrjuje, kar smo o tem objavili v večerajšnji številki »Slovenca«. Ponovno pa opozarjamo uradništvo na njihove »prijatelje« v SDS).

Mladinska Matica.

—mm Šolska vodstva, na katera smo poslali izžrebane nagrade, da jih izroče tekmovalcem, vljudno prosimo, da nam na dopisnici potrdijo prejem knjig.

—mm Zrebanje nagrad se je vršilo v četrtek 29. novembra. Tekmovalcev je bilo 185. Izžrebane so bile sledeče številke: Za I. nagrado (10 vezanih mladinskih knjig v vrednosti 200 Din) št. 70, Kotnik Joško, Kamnik; za II. nagrado (5 vezanih mladinskih knjig v vrednosti 100 Din) 167, Vendl Adolf, Tezno pri Mariboru — 44, Grobelnik Ivan, Celje; za III. nagrado (3 vezane knjige v vrednosti 50 Din) 137, Souvan Feri, Kamnik — 152, Šega Stanislav, Grahovo pri Cerknici — 61, Kaiser Milka, Dravograd — 134, Rakuš Vinco, Sv. Barbara v Halozah; za IV. nagrado (1 knjiga v vrednosti 24 Din) 4, Ambrožič Stanko, Jesenice — 124, Pepel Bogomil, Sv. Jurij ob Taboru — 98, Masle Ciril, gluho-nemnica v Ljubljani — 181, Zakrajšek Marija, Stari Trg pri Rakeu — 43, Grobelnik Ivan, Smartno pri Celju — 27, Doler Pavla, Šoštanj — 17, Cvirn Ignacij, Jezersko — 76, Kovačič Dragotin, Rogatec — 6, Barišič Ivo, Ljubljana, Florijanska ulica — 46, Horvat Marta, Sv. Lenart pri Veliki Nedelji — 136, Starešinič Jože, Preloka pri Rcnomlju — 5, Berden Anton, Tišina pri Rankovcih — 15, Bratovž Vido, Ljubljana, Ledina — 59, Krušič Konrad, Ptuj — 151, Šavli Albin, Jesenice. — Nagrade se pošljejo izžrebancem te dni po pošti.

Samoizobraževalna akcija Pov. UJU.

—Vse izobraževalne krožke opozarjamo, da je dotiskana knjiga Fr. Erjavca »Kmetiško vprašanje na Slovenskem«. Stala bo okrog 25 Din.

Za učiteljstvo je na razpolago le 70 izvodov, ker se je tiskala knjiga v prav omejenem številu. Obsega nad 100 strani in razpravlja o vseh zadevah našega kmetijskega gospodarstva. Učiteljstvo, ki se je začelo zanimati za naše gospodarske probleme, bo našlo v knjigi mnogo misli in dragocenega gradiva. Kdor želi knjigo, ki je v knjižotrstvu ne bo dobiti, naj javi to poverjeničstvu, odsek za samoizobražbo. OIO.

NOTE

za petje, klavir, violino i. t. d. za šolo in dom

Za naročilo zadošča dopisnica. (Gg. učitelji poseben popust.)

dobavlja po najnižji ceni „MATICNA KNJIGARNA“ LJUBLJANA